

„Mindegyik más, mindegyik európai”

Ezzel a mottóval indítottuk azt a programsorozatot, melyet az érdi Csuka Zoltán Könyvtárban szerveztünk 2007 májusában.

A mottó nem szorul magyarázatra, az talán már inkább, hogy miért Lengyelországot, a lengyel népet választottuk bemutatásra az érdi polgárok számára, és miért májusban.

Először az utóbbiról: könyvtárunk évek óta sikerrel vesz részt az európai uniós könyvtári kommunikációs programban, ehhez kapcsolódott a rendezvény alapötlete, a Római Szerződés aláírásának ötvenedik évfordulóját valamilyen módon meg kell ünnepelni. Május 9-e az Európa nap, ehhez a naphoz kötöttük a megemlékezés indítását.

Az alapgondolat tehát megszületett. De nem akartuk a szokványos „egy előadás, aztán letudtuk a dolgot” programot (ami egyébként lehet nagyon jó!), ezért elkezdtünk gondolkodni. Arra jutottunk, hogy kiválasztunk népeket, országokat, melyeket be fogunk mutatni, mégpedig komoly, szórakoztató, játékos, emberközeli formában. Melyik nemzettel kezdjük? Adódott számkra a lengyel nép: nemcsak azért mert lengyel munkatársunk van, nemcsak azért, mert van lengyel kisebbségi önkormányzat a városban, nemcsak azért, mert lengyel testvérvárosa van Érdnek, nemcsak azért, mert a könyvtárban működik az Érdi Lengyel–Magyar Kulturális Egyesület – legfőképp azért, mert a magyar nép szívéhez talán a lengyel nép áll legközelebb.

Azt gondoltuk, olyan rendezvénysorozatot szervezünk, mely alkalmat ad arra, hogy bemutassuk az ország történelmét, földrajzát, kicsit betekintsünk a néprajzába, irodalmába, építsük a már meglévő kapcsolatainkat lengyelországi és magyarországi lengyel barátainkkal.

A mottók, szlogenek kiválasztása sem volt véletlen, olyan gondolatokat választottunk, melyek a mostani beszámoló (ötletadó) cikkben is meghatározóak, talán önmagukért beszélnek. Ugyanakkor kérdőjeleket is rajzolnak a számunkra. Olyan kérdéseket vetnek föl, melyek egy

érdeklődő ember számára fontosak lehetnek. És talán találtunk válaszokat is.

„*Rajta, vígan, tamburások,
most mi járjuk, holnap mások!
Víg mazurkát, hogyha játsztok,
mind eljárjuk ezt a táncot.*” (népdal)

Rendezvényeink „keretét” a könyvtárunkban egész májusban megtekinthető kiállítás nyújtotta. Ízelítőt adtunk lengyel irodalmi alkotásokból, lengyel népviseletekből, egy fotókiállítás kapcsán pedig a lengyel népi faépítészetből. A kiállítást azok az olvasóink, látogatóink is megtekintették, aki egyébként nem vettek részt a rendezvényeken.

„*Lengyel–magyar két jó barát,
együtt harcol, s issza borát.*”

Sokszor fölmerül manapság bennünk a kérdés, vajon nem elcsépelte közhely-e ez a mondás, van-e komoly háttere a mottónknak? Nem sikerült-e a '80-as évek politikájának elérnie azt, hogy egy kicsit megvetéssel, lenézéssel tekintsünk a „nem dolgozó, piacozó” lengyelekre? Ismerjük-e ennek a mondásnak a történelmi gyökerét? Egyáltalán milyen a mai helyzet a diplomáciai, illetve a kulturális kapcsolatokban? Május 9-én erről beszélt *Joanna Stempinska*, Lengyelország magyarországi nagykövete és *Kovács István* volt krakkói főkonzul, a közös lengyel–magyar történelem egyik legjobb ismerője és ebben a témakörben több könyv szerzője, könyvtárunk, az Érdi Lengyel–Magyar Kulturális Egyesület régi barátja, gyakori vendége, s nem mellesleg József Attila-díjas költő. A be-

Konrad Sutarski és Szabó András

szélgetés után meglepetés következett: ízeltő a lengyel gasztronómiából. Vállalkozó kedvű kolléganőink lengyel népviseletbe öltözve kínáltak lengyel „itókát”, lengyel húsos és sajtos falatkákat és lengyel édességet a résztvevőknek.

*„Volt egyszer hol nem: két országnak
őre – ... gondunkat viselte Lengyelek
Királya, Erdély Fejedelme”
(Reményik Sándor)*

A történelemoktatásban vajon mennyire „jön át” az évszázadokon áthúzódó történelmi kapcsolat, mennyire tudják a diákok Kinga királylány, Hedvig királynő, Nagy Lajos, Báthori István, Balassi Bálint, Rákóczi, Bem apó, a második világháborús menekültek történelmi szerepét, sorsát? Mennyire ismerik az 1848–49-es szabadságharcban résztvevő lengyelek jelentőségét, mennyire fedezik föl a XX. századi történelmi sorsfordulókban a közösséget? Egyáltalán, mit tudnak Lengyelország földrajzáról?

A diákok részére rendhagyó könyvtári órákat hirdettünk, vetítéssel egybekötött földrajzórákat tartottunk. Bemutattuk az ország nagyobb tájegységeit, nemzeti parkjait, nevezetesebb városait és azok nevezetességeit, a városokkal kapcsolatos legendákat és a híres lengyeleket (írókat, tudósokat, zeneszerzőket). Kihelyezett történelemórát tartottunk a gimnazistáknak: a téma egy évezredes barátság története volt, a lengyel–magyar közös történelem, Géza fejedelemtől napjainkig.

Felnőtteknek, családoknak és diákoknak internetes totót is hirdettünk *Kalandozások Lengyelországban* címmel. A feladatok közt földrajzi, történelmi, gasztronómiai és nevezetességekkel kapcsolatos kérdések voltak. A megfejtést beküldők könyvjutalmat, turisztikai kiadványokat, térképet, apró ajándékokat kaptak.

„Bogláracsikok nyomában”

Bogláracsikok nyomában jártak a vállalkozó kedvűek és kirándulni vágyók május 19-én. De kik is azok a bogláracsikok? Azokat a hazájukból menekülni kényszerülő és Magyarországon menedéket kereső lengyeleket nevezték így, akik a II. világháború alatt Balatonbogláron találtak védelmet, és itt hozták létre Európa egyetlen lengyel iskoláját idegen földön. A csoport – köztük Érd lengyel testvérvárosának, Lubaczównak a küldöttsége – ezeket a lengyel történelmi em-

*A lengyel nagykövetség asszonya és Kovács István
A népviseletbe öltözött vendéglátók*

lékhelyeket látogatta meg Bogláron, illetve Keszthelyen, tisztelettel adózva azok emléke előtt, akik a II. világháború alatt segítettek a XX. század lengyel sorsüldözötteit.

*„Magyarországot viszi Lengyelországba, de
saját hazáját is a hátán cipeli el hozzánk.
Különleges, igen szép sors ez.”*

(Csoóri Sándor)

A rendezvénysorozat befejezéseként május 23-án lengyel irodalmi este invitáltuk az érdeklődőket. *Konrad SutarSKI* Magyarországon élő lengyel költővel beszélgetett *Szakolczay Lajos* irodalomtörténész. Versek hallgathattunk a szerző előadásában lengyelül, majd *Szabó András* előadóművész tolmácsolásában magyarul is.

Visszaemlékezve a májusi programok hangulatára, végigtekintve ezeréves közös történelmünkön elmondhatjuk, hogy talán még mindig igaz a már idézett mondás: „lengyel–magyar két jó barát”.

Bazsóné Megyes Klára – Paulovits Erika